

KÖZELKÉPEK

Kollégám, Gyertyás László, a fotórovat vezetője, szilveszter előtt figyelmembe ajánlott néhány főlvetelt Koltai Róbertről.

— Na, mit szólsz hozzájuk? — leste és várta a reakciót, hogy nyomban a színházban termék és készítek egy olyan beszélgetést a színésszel, amihez fölhasználom korábban készült képeit. Szilveszteri lapszámunkban helye is lett volna, ám hiába kerestük több alkalommal is az egy éve éppen ilyenét nyilatkozott színészt, aki figyelmünkbe ajánlotta a Televízió szilveszteri műsorának kaposvári produkcióját, a Panelvacsorát, 1988. decembere végén. A csupa kaposvári színész televíziós produkcióját az akkori vezérkar az utolsó pillanatban „ejtette”. Föl is hívott Koltai, nehogy megjelenjen az előzetes a Panelvacsoráról, mert dobozban marad... Csodák csodája, egy évvel később, igaz, nem a szilveszteri főműsorban, hanem egy nappal korábban, a Televízió bemutatta a filmet. Csak bámultam! Máig nem jöttem rá, miért tiltották be egy évvel ezelőtt. Ugyebár, ez nem is dicséret az alkotásnak, a szereplőknek... Inkább kritika a Televízió belső értékrendszeréről, amit természetesen személyek állapítanak meg.

Koltai Róberttel a tavaly évi végű PanelvacSORA-beszélgetés óta számtalanszor találkoztam, úgy is, mint az országutak vándorával, aki sárga, öreg Fordjával hajózik az M7-es sztrádáján, olykor kényelmesen ringatózva, máskor rákapcsolva...

Koltai Róbert Pesten játszik dolgozatot írása közben, és Kaposváron próbál. A fővárosban Eörsi István alakítja Eörsi István „Interjú” című darabjában; az anyaszínházánál, amit csak egyszer hagyott el, de csak rövid időre. Orweel, Hall, Peasley „Állatfarm” című bemutatójára készül. A pró-

ba szünetében beszélgetünk a kaposvári Csiky Gergely Színház zajos, talán épp ettől is hangulatos színeztársalgójában.

A négy képet egyenként mutattam meg Koltai Róbertnek. A beszélgetés idején történő kezdése szemmel láthatóan kissé meglepette, de nyomban fölhalálta magát, mintha a Rádiókabaré mikrofonja előtt állt volna... A négy kép Koltai négy arcát mutatja, de elárulják a felvételek, hogy egy időben készültek.

— Szerintem egy interjúhoz készültek ezek a felvételek. Az első kép mintha arról árulkodna, hogy a riport kérdésére több válasz is eszembe jutott, vagy éppen nem tudtam hirtelen mit felelni, kerestem a szavakat.

— Ezt fejezi ki a színész arca az első képen?

— Ez a fotó teljesen civil kép. Egy civil embert ábrázol, akivel beszélgetnek, akinek kérdéseket tesznek föl. Lehetne az illető akár egy művezető is, akit felelősség terhel valamiért, és nem tud értelmes választ adni, vagy a sok válasz közül épp a megfelelőt keresi.

A beszélgetés máris olyan fordulatot vett, amire nem számítottam. Azért kértem kommentárokat a fotókhoz, hogy a színész arcáról beszéljen... Vajon, milyen meglepetéseket tartogat még Koltai? — viharzott át bennem.

— A második kép azt mutatja, mintha fölcsillanna bennem valami. Ez is elég bamba arc. Nem jellemző. Készült egy fotó, a kép egy villanás...

— És a harmadik? Ez talán nem elég groteszk?

— Itt már bajban vagyok. Ahelyett, hogy hirtelen válaszolna — mutatja a kép —, elárulja, gond van. Nem tudom, miről beszélgethetünk, amikor ezek a fényképek készültek. Tegyük föl,

azt kérdezte az újságíró kollégád, hogyan lehet ennyi utazás mellett jó kondícióban jól teljesíteni azt a sok feladatot, amit ebben az évadban a színház tőlem vár. Azt olvasom le a képről, amit egyébként most is gondolok: nagyon nehéz teljesíteni a sok feladatot.

Amit korábban már vártam, bekövetkezett. Koltai kép-kommentálásával közelebb jutottunk a színészhez, a színházhoz. Csak így

folytatódjon tovább! — lesem minden szavát és próbálok szemmel ösztönözni.

— Azt hiszem, a negyedik kép a legérdekesebb.

— Valami nagyon furcsát kérdezhetek tőlem! Nem tudom, miről lehetett szó. De nagyon dühös vagyok.

— Általában mi váltja ki benned a dühöt?

— Ha azt gondolom, hogy amit mondok, közérthető és épp az ellenkezőjét tapasztalom. Mélységesen nem értik, mit akarok. Nagyon sokszor dühös vagyok magamra is. Aztán a mindennapi bosszúságok...

— A mai „mindennapi”?

— Ma egy pillanatra sem voltam még dühös. De ha kérdeztél már, rögtön eszembe jut, iszonyú, mennyire emelkednek az üzemanyagarak. Miután rengeteget utazom, nagyon súlyosan érintez engem. Ja! Most arra is dühös vagyok, hogy hiába javították a tizen-négy éves Ford kocsimat, megfajthatatlan, honnan csöpög mégis az olaj a felújított motorból. Az autó nekem létszükséglet, mert jövők-megyek vele. Ahhoz képest sokba került a motor felújítása, hogy továbbra is csöpögjön...

Szépen eleveztünk a színházról, a színésztől — mondhatom. Na, de se baj, megtudtuk, mire dühös éppen harapós kedvében Koltai Róbert. Huszárvágásnak szántam a következő kérdést.

— Az arc mennyire fontos a színész számára?

— Lehetne most sok okosat mondani — mosolyodott el —, de szerintem ezeket te is tudod. (Meg tán az olvasó

ben és egy a partnerrel, akkor az egész darabot végigjátszhatja háttal a nézőnek. A partnerem arca kifejezi az én arcomat, az én hátam kifejezi az ő arcát. Az arcjáték, a mimika külön nem létezik. Ha én dühös vagyok, akkor itt vagyok dühös a szívem körül, meg valahol az agyamban, és a lábam is dühös.

— Nem is tudom, mikor láttalak úgy kisminkelve, hogy az fölött volt. Különösen, amikor még göndör szakállat viseltél.

— Nem túl gyakran sminkeltem. A szereptől függ, meg a rendezőtől, hogy szükség van-e rá, vagy nem. Most, hogy Eörsit jászom, hát ugye, a hajam kicsit rövidebb, de kopasz nem szeretnék lenni, mint a Pista... Így jobban érzem magam.

— És ha mégis muszáj mondjuk parókat viselned a színpadon?

— Arra valók a próbák, hogy a külsődleges eszközök belsőssé váljanak. Harold Pinter „A gondnok”

ilyen nem fordulhat elő. De nem is látjuk az arcodat.

— A rádióban nem sűrűn szerepelek, egyedül a kabaréban. Abban is csak egy figurát csinállok. Nem hiányzik, hogy lássák is, milyen pófát vágok. Egyébként nem jellemző, hogy rádiók, nem is nagyon szeretek.

— Milyen a színház arca most? A Televízió Stúdió című kulturális hetilapjának egyik legutóbbi adásában láttunk egy jelenetet Eörsi darabjából, amit a Játékszín mutatott be, majd a magyar színházak egyre nehezedő helyzetéről hallottunk.

— A Játékszínben is, meg egyébként is hallok, hogy majdnem minden színházban baj van. Fél, negyed házákkal játszanak. Nekem szerencsém van. Olyan színházban játszhatom Kaposváron, ahol minden előadásunk ünnep. A Csiky Gergely Színház szerintem a legjobb színház az országban. Most már az itteni közönség is tudja ezt. A Játékszínben szintén öröm játszani. Euforikus öröm Gábor Miklóssal együtt játszani. Én nem tudtam, hogy ilyen nagy színész. Tényleg egy óriás, aki köztünk él. Hetven éves, de megszegegyenit sok fiatal frissességével, kíváncsiságával, agyának hihetetlen huncut rugalmasságával, tehetségével és ráadásul gyerekkorom bálványja volt...

— És elérte az Állatfarm próbáit. Most nem is erről az újabb szerepedről kérdezek, hanem arról, mikor pihen Koltai Róbert?

— Igyekszem időben hazamenni. Olvasok és rögtön elalszom...

— És az autózás? Nem vált szenvedélyeddé?

— Nem. Két próba között, vagy a próbán nagyokat röhögünk. Az Interjút egy hónapig próbáltuk Gábor Miklóssal, Babarczy Lászlóval. Könnyezve röhögtünk, meséltünk, sztoriztunk. A próba fele meló, a másik fele ki kapcsolódás. Nyáron, amikor nincs munka, nem érzem jól magam. Az a felüldülés olyankor, hogy a gyerekkel lehetek egy kicsit. Érett-ségi előtt áll. Ez a legnehezebb időszak. Volt egy nagyon jó közös szereplésünk, de ez nem jelent még semmit. Azt gondolom, ráér még dönteni. Találja meg a helyét, amiért érdemes reggel fölkelni mindennap.

— Köszönöm a beszélgetést.

— A rádiószerepek esetén

Horányi Barna